

NATURA 2000

TIETOLOMAKE

Luonnonvaraisten lintujen suojelusta annettu neuvoston direktiivi 2009/147/EY sekä luontotyyppien sekä luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston suojelusta annettu neuvoston direktiivi 92/43/ETY

TIETOLOMAKE

Erityissuojelualueille (SPA), ehdotuksille yhteisölle tärkeiksi alueiksi (pSCI), yhteisölle tärkeille alueille (SCI) ja erityisten suojelutoimien alueille (SAC)

1. ALUEEN TUNNISTUS**1.1. TYYPPI**

B

1.2. ALUEEN KOODI

FI1103402

1.3 ALUEEN NIMI:

Pitkäsneva

1.4. ENSIMMÄINEN TÄYTTÖAJANKOHTA

199606

1.5. PÄIVITYSAJANKOHTA**1.6. VASTUUTAHO:**

Metsähallitus

1.7. AJANKOHTA, JONA ALUE ON ILMOITETTU JA OSOITETTU/LUOKITELTU ERITYISALUEEKSI

Ajankohta, jona alue on luokiteltu SPA-alueeksi:

Kansallinen oikeusperusta SPA-alueen osoittamiselle:

Ajankohta, jona aluetta on ehdotettu SCI-alueeksi:

Ajankohta, jona alue on vahvistettu SCI-alueeksi (*):

Ajankohta, jona alue on osoitettu SAC-alueeksi:

Kansallinen oikeusperusta SAC-alueen osoittamiselle:

Huomautus/huomautukset (**):

(*) (*) Valinnainen kenttä. Ympäristöasioiden pääosasto dokumentoi ajankohdan, jona alue on vahvistettu SCI-alueeksi (asiaa koskevan EU-luettelon hyväksymispäivä).

(**) (**) Valinnainen kenttä. Huomautuksia voidaan antaa esimerkiksi sellaisten alueiden luokittelu- tai osoittamisajankohdista, jotka koostuvat alunperin erillisistä SPA- ja /tai SCI-alueista

2. ALUEEN SIJAINTI

2.1 ALUEEN KESKIPISTE (desimaaliasteina)

Pituusaste

24,8072

Leveysaste

64,4614

2.2 PINTA-ALA (ha):

567,00

2.3 MERIPINTA-ALAN OSUUS (%):

0

2.4 PITUUS (km):

2.5 HALLINNOLLINEN ALUEKOODI JA -NIMI:

NUTS II -tason koodi

FI1D

Unionin alueen nimi

Pohjois- ja Itä-Suomi

2.6 LUONNONMAANTIETEELLISET VYÖHYKKEET:

☐ Alppivyöhyke (% (*))☒ Boreaalinen vyöhyke (% (*))☐ Välimeren vyöhyke (% (*))☐ Atlantin vyöhyke (% (*))☐ Mannervyöhyke (% (*))☐ Pannonian vyöhyke (% (*))☐ Mustanmeren vyöhyke (% (*))☐ Makaronesian vyöhyke (% (*))☐ Arovyöhyke (% (*))

(*) Jos alue sijitsee useammalla kuin yhdellä luonnonmaantieteellisellä vyöhykkeellä, ilmoitetaan peittävyysprosentti kullakin vyöhykkeellä (valinnainen).

3. TIEDOT ALUEEN EKOLOGIASTA

3.1. ALUEELLA ESIINTYVÄT LUONTOTYYPIT SEKÄ ALUEEN ARVIOINTI NIIDEN OSALTA:

Liitteen I mukaiset luontotyypit						Alueen arviointi			
Koodi	PF	NP	Pinta-ala (ha)	Luolat (lkm)	Tietojen laatu	A B C D	A B C		
						Edustavuus	Suhteellinen pinta-ala	Suojelu	Yleisarviointi
3260			0,218		G	C	C	C	C
7110			256		G	B	C	B	B
7160			0,131		G	C	C	B	C
7230			0,325		G	C	C	C	C
7310			244		G	B	C	B	B
91D0			141		G	B	C	B	B

PF: Merkitään "x" ensisijaisuuden ilmoittamiseksi, jos luontotyyppivoi esiintyä sekä ensisijaisesti suojeltavassa että muussa muodossa (6210, 7130, 9430)

NP: Merkitään "x", jos luontotyyppiä ei enää esiinny alueella (valinnainen)

Pinta-ala: Ilmoitettaessa voidaan käyttää desimaaliarvoja

Luolat: Jos luontotyypeistä 8310 ja 8330 (luolat) ei ole saatavilla arvioita pinta-alasta, ilmoitetaan luolien lukumäärä

Tietojen laatu: G = "Hyvä" (esimerkiksi tutkimusten perusteella), M = "Kohtalainen" (esimekiksi osittaisten tietojen ja ekstrapolaation perusteella), P = "Huono" (esimerkiksi karkea arvio)

3.2 DIREKTIIVIN 2009/147/EY 4 ARTIKLAN JA DIREKTIIVIN 92/43/ETY LIITTEEN II MUKAISET LAJIT SEKÄ ALUEIDEN ARVIOINTI NÄIDEN OSALTA

Laji				Alueen populaatio					Alueen arviointi					
Ryh- mä	Koodi	Tieteellinen nimi	S	NP		Koko		Yksikkö	Luok- ka	Tietojen laatu	Popu- laatio	Suo- jelu	Eristy- neisyys	Yleis- arv.
					Tyyppi	Minimi	Maks.							
M	1355	Lutra lutra			p				p	M	C	A	C	B

3.3 MUUT TÄRKEÄT KASVI- ja ELÄINLAJIT

Laji					Alueen populaatio				Perustelut					
					Koko		Yksikkö	Luok- ka	Liite		Muut luokat			
Ryhmä	Koodi	Tieteellinen nimi	S	NP	Minimi	Maksimi			IV	V	A	B	C	D
P		Dactylorhiza incarnata subsp. incarnata						V			X			
P		Hammarbya paludosa						V			X			

Ryhmä: A = Sammakoeläimet, B = Linnut, F = Kalat, FU = Sienet, I = Selkärangattomat, L = Jäkelät, M = Nisäkkäät, P = Kasvit ja R = Matelijat

Koodi: Lintujen ja liitteiden IV ja V lajien osalta tulisi tieteellisen nimen lisäksi käyttää viiteportaalisia annettua koodia.

S: Merkitään ”kyllä”, kun lajia koskevat tiedot ovat arkaluontoisia ja niitä sen vuoksi ei aseteta yleisesti saataville

NP: Merkitään ”x”, jos lajia ei enää esiinny alueella (valinnainen)

Tyyppi: p = pysyvä, r = pesivä/lisääntyvä, c = levähtävä, w = talvehtiva (kasvien ja muiden kuin muuttavien lajien osalta merkitään ”pysyvä”)

Yksikkö: i = yksilöt, p = parit tai muut yksiköt populaatioyksiköitä ja koodeja koskevan standardoidun luettelon mukaisesti ottaen huomioon luontotyyppidirektiivin 12 ja 17 artikla (raportointi) (ks. viiteportaali).

Luokka (runsausluokat): C = Yleinen, R = Harvinainen, V = Hyvin harvinainen, P = Esiintyvä.

Perusteluluokat: IV, V: Luontotyyppidirektiivin liitteissä IV ja V olevat lajit, A: Kansallinen punainen lista, B: Kotoperäinen (endeemi), C: Kansainväliset yleissopimukset ja D: muu syy

Tietojen laatu: G = ”Hyvä” (esimerkiksi tutkimusten perusteella), M = ”Kohtalainen” (esimerkiksi osittaisten tietojen ja ekstrapolaatin perusteella), P = ”Huono” (esimerkiksi karkea arvio) ja DD = ”Ei tietoja” (tätä luokkaa käytetään vain, jos populaation koosta ei voida tehdä edes karkeaa arviota; tässä tapauksessa populaation kokoa koskeva kenttä voidaan jättää tyhjäksi, mutta runsausluokkia koskeva kenttä on täytettävä).

4. ALUEEN KUVAUS

4.1. ALUEEN YLEISPIIRTEET:

Koodi	Luontotyyppiluokka	Peittävyys (%)
N06	Sisävedet: järvet ja lammet sekä virtaavat vedet	4
N07	Suot ja rantakasvillisuus	91
N17	Havupuumetsät	5
LUONTOTYYPPIEN KOKONAIPEITTÄVYYS		100 %

ALUEEN MUUT OMINAISPIIRTEET

Pitkäsneva sijaitsee Sisä-Suomen keidassuovyöhykkeellä. Suon kehittymisen on laskettu alkaneen noin 7000-8000 vuotta sitten maan kohottua meren alta. Turpeen paksuus on keskimäärin 2,5 metriä ja suurin paksuus 6,2 metriä. Turpeesta on saravaltaista 60 % ja rahkavaltaista 39 % sekä 1 % aitosammalvaltaista. Pitkäsnevan metsäsaarekkeet ovat lohkaraista ablaatiomoreenia.

Pitkäsneva on kalvakkanevojen vallitsema aapasuo, jolla on viettokeidasosa. Keidassuolla on vallitsevana sammalkuljuneva, jolla vallitsevat rahkasammalet, varsinkin kuljurahkasammal (Sphagnum cuspidatum). Keidassuon keskustaa ympäröivät saranevat (SN), kalvakkanevat (KaN), rimpinevat (RiN) ja lyhytkorsinevat (LkN). Laiteilla on tupasvillarämeitä (TR), rahkarämeitä (RaR) ja saranevoja. Pitkäsnevan keskusta on ruohoista rimpinevaa (RhRiN). Alueen länsiosassa on suorantainen Pitkäsjärvi, jonka eteläpuolella on Pitkäslähde, geologisesti erikoinen lähdekumpu. Lähde on meso-eutrofinen ja sen ympärillä on uhanalaista lähdelettoa (LäL).

Saukko esiintyy Pitkäsjärvestä koilliseen laskevassa Pitkäsojassa.

Pitkäslähde

Pitkäslähteen (halkaisijaltaan 7 metriä) ympärille on muodostunut 4 metriä korkea turvekumpu, joka on halkaisijaltaan noin 150 metriä. Turpeen paksuus turvekummussa on jopa yli 6 metriä, kun se ympäröivällä suolla on vain 2-3 metriä. Turvekumpareessa on paljon erilaisia turvelaatuja. Kumpare koostuu lähes kokonaan heikosti maatuneesta mesotrofisesta ja eutrofisesta saraturpeesta ja se sisältää myös ruskosammalturvetta. Lisäksi on 2-60 senttimetriä paksuina välikerroksina heikosti maatunutta rassisammal- ja lierosammalvaltaista turvetta. Kumpareessa on myös löysää kalvakkasammalturvetta ja yläosassa lukuisia, tiiviitä, hieman maatuneita ruskorahkasammalturpeen välikerroksia. Turvelajeista on löydetty myös mm. järviruo'on ja varpujen jäänteitä. Turpeessa on myös runsaasti männyn, lepän ja koivun jäänteitä. Puuainesta sisältävissä turvekerroksissa on hyvin maatunutta humusta ja ne ovat vetisiä. Kerrokset ovat ohuita ja ne risteävät toisiaan lähteen ympärillä, minkä vuoksi kumpareessa on pinnanalaisia vettä johtavia suonia tai onkaloita. Näitä pitkin vesi pääsee lähteeseen tai viereiselle suolle. Lähteen viereinen suo oli aikaisemmin meso- tai eutrofinen, kunnes 1970-luvulla lähteelle kaivettiin veto-oja. Sen jälkeen lähdekumpareen pinta kuivui ja muuttui kanervarahkarämeeksi (KrRaR). Joissakin paikoissa kasvillisuus on pohjaveden vaikutuksesta johtuen minerotrofista.

Paikoitellen heti turpeen alla on liejukerros, jossa on mineraaliainesta. Tämän alla on 5-20 senttimetriä paksu harmaa ja tiivis hienon hiekan kerros, jonka alla on pehmeä, harmaa savikerros. Lähteen kohdalla savikerros on 240 senttimetriä paksu. Hiekan päällä on hienorakeisia sedimenttejä. Hiekkakerroksen pinta on pelkistynyt ja on väriltään harmaata. Harmaan hiekan paksuus on 1-60 senttimetriä. Syvemmällä se on hapettunut pohjaveden vaikutuksesta ja on värjäytynyt ruskeaksi. Turpeen alla on sorakumpu, josta pohjavesi purkautuu. Sorakumpu työntyy hienorakeisten sedimenttien läpi turpeeseen. Lähteen vieressä suon pohjan kivennäisaines on ruosteen peittämää ja paikoin kivennäis- ja turvemaan väliin on syntynyt muutaman senttimetrin vahvuinen ruostekerros.

Pitkäslähteeseen virtaavan pohjaveden alkuperää ei ole saatu selvitettyä. Pohjavesi tulee joko kallioperän ruhjeesta tai todennäköisest moreenin peittämästä harjusta, joka kulkee lähteen eteläpuolella. Tämänäyttypiset harjut ovat yleisiä Pohjanmaalla. Pohjavesi purkautuu sorakummun läpi yläpuoliseen turpeeseen noin 40 metriä lähteen lounaispuolella. Hapekasta ja runsaasti kivennäisaineita sisältävää pohjavettä virtaa turpeen sisällä olevissa onkaloissa lähteeseen. Ympäröivä kasvillisuus on tiheää ja rehevää. Runsaat maatuva aines on ajan mittaan kasvanut suureksi turvekummuksi, jossa turve on heikosti maatunutta ja huonosti vettä läpäisevää. Kasvinjäännösten koostumus osoittaa, että virtaus lähteeltä on ollut voimakasta, mikä on pitänyt turvekummun pinnan kosteana ja hidastanut turpeen maatumista. Pitkäslähteen vedenpinnan taso on 4 metriä korkeammalla kuin ympäröivällä suolla, sillä salpaveden voimasta lähteestä on muodostunut eräänlainen arteesinen kaivo. Paineellinen pohjavesi purkautuu vain yhdessä kohdassa, koska suon pohjan moreeni ja savi ovat tiiviitä ja turve huonosti vettä johtavaa.

4.2. ALUEEN LUONNE JA MERKITYS

Pitkäsneva on arvokas aapasuon ja keidassuon muodostama sekayhdistymä. Suo on laajimpia luonnontilassa säilyneitä soita Pattijoen kunnassa. Pitkäslähde on geologisesti harvinainen muodostuma, joita ei ole Suomesta löydetty kuin muutama. Pitkäslähteen ympäristö on ojitettu, mikä on tuhonnut lähteen sammaliston.

Alueen suojelutavoite:

Kaikki tietolomakkeen taulukoissa 3.1 ja 3.2 mainitut luontotyytit ja lajit (lukuun ottamatta edustavuudeltaan luokkaan D luokiteltuja luontotyyppiejä) kuuluvat alueen suojeluperusteisiin ja kaikkien niiden suojelutavoitteena on vähintäänkin alueen merkityksen säilyttäminen osana verkostoa.

Lisäksi alueen suojelussa ja hoidossa painotetaan seuraavia tavoitteita:

Alueella vallitseva luontotyyppien ja lajien sekä niiden elinympäristöjen tila säilytetään turvaamalla luonnon omien prosessien mukainen kehitys.

Luontotyyppien tai lajien elinympäristön laatua tai lajin populaation elinvoimaisuutta parannetaan ennallistamis- ja hoitotoimenpitein.

4.3 UHAT, KUORMITUKSET JA TOIMET, JOILLA ON VAIKUTUKSIA ALUEESEEN**Kaikkein tärkeimmät vaikutukset ja toimet, joilla on suuria vaikutuksia alueeseen**

KIELTEISET VAIKUTUKSET				MYÖNTEISET VAIKUTUKSET			
ARVIOINTI-SKAALA	UHAT JA KUORMITUKSET (koodi)	PILAANTU-MINEN	SISÄPUOLELLA / ULKOPUOLELLA (i o b)	ARVIOINTI-SKAALA	TOIMET, HOITO (koodi)	PILAANTU-MINEN	SISÄPUOLELLA / ULKOPUOLELLA (i o b)

Muita tärkeitä vaikutuksia, joilla kohtalaisia/vähäisiä vaikutuksia alueeseen

KIELTEISET VAIKUTUKSET				MYÖNTEISET VAIKUTUKSET			
ARVIOINTI-SKAALA	UHAT JA KUORMITUKSET (koodi)	PILAANTU-MINEN	SISÄPUOLELLA / ULKOPUOLELLA (i o b)	ARVIOINTI-SKAALA	TOIMET, HOITO (koodi)	PILAANTU-MINEN	SISÄPUOLELLA / ULKOPUOLELLA (i o b)
M	J02.01		b				

Arviointiskaala: H = suuri, M = kohtalainen, L = vähäinen

Pilaantuminen: N = Tyypikuormitus, P = Fosfori-/fosfaattikuormitus, A = Happokuormitus/hapettuminen, T = Toksiset epäorgaaniset kemikaalit, O = Toksiset orgaaniset kemikaalit, ja X = Monenlaisia pilaavia aineita.

i = sisäpuolella, o = ulkopuolella, b = sekä sisä- että ulkopuolella.

4.4 OMISTUSSUHTEET (valinnainen)

Tyyppi		(%)
Julkinen	Kansallinen/liittovaltion taso	93
	Valtio/maakunta	
	Paikallinen/kunnallinen	
	Muu julkinen	
	Yhteisomistus	
	Yksityinen	7
	Ei tiedossa	
Yhteensä		100

4.5 TIETOLÄHTEET (VALINNAINEN)

Virtanen, K. 1993: Geology of the Pitkäsälähe spring, western Finland, and the enrichment of elements from groundwater to peat. - Bull. Geol. Soc. Finland 65, Part 1, 41-48. (julkaistu artikkeli, avainsanat: lähde, pohjavesi, turve, Pattijoki)

Tietokantatäydennys 2016:

Metsähallitus 2013: Luontotyyppi-inventointi. MHGIS ja YSAGIS -tietokannat, luontotyyppi-aineisto 15.11.2013.

Metsähallitus 2013: Linnuston linjalaskennat

Rehell, Sakari 2008: Pitkäsneva (FI1103402). Soiden ennallistamisen toimenpidesuunnitelma Pitkäsnevan lähteikköalueille. Metsähallitus, julkaisematon suunnitelma. Dno 883/42/2008.

Linkit:

5. ALUEEN SUOJELUN TILA (VALINNAINEN)**5.1 SUOJELUALUETYYPIT KANSALLISELLA JA ALUEELLISELLÄ TASOLLA**

Koodi	Peittävyys (%)
FI00	100

5.2 ALUEEN YHTEYDET MUIHIN ALUEISIIN:

-osoitettu kansallisella tai alueellisella tasolla

Tyypin koodi	Alueen nimi	Tyyppi	Peittävyys (%)
--------------	-------------	--------	----------------

-osoitettu kansainvälisellä tasolla

Tyyppi	Alueen nimi	Tyyppi	Peittävyys (%)
--------	-------------	--------	----------------

5.3 ALUEEN OSOITTAMINEN

Pitkäsneva ei kuulu suojeluohjelmiin. Alueen suojelun toteuttamiskeinona on luonnonsuojelulaki.

6. ALUEEN HOITO

6.1 ALUEEN HOIDOSTA VASTAAVA(T) TAHO(T):

Metsähallitus

6.2 HOITOSUUNNITELMA(T):

Onko hoitosuunnitelma laadittu?

☐

Kyllä

Nimi:

Linkki:

☐

Ei, mutta valmisteilla

☒

Ei

6.3 SUOJELUTOIMET

7. ALUEEN KARTTA

INSPIRE ID -tunnus:

Onko kartta toimitettu PDF-tiedostona? (valinnainen)

☐

Kyllä

☐

Ei

Tiedot alkuperäisestä kartasta, jota käytetty sähköisten rajausten digitoimisessa (valinnainen).